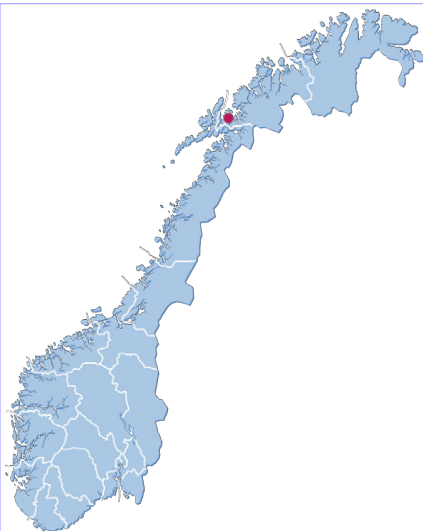
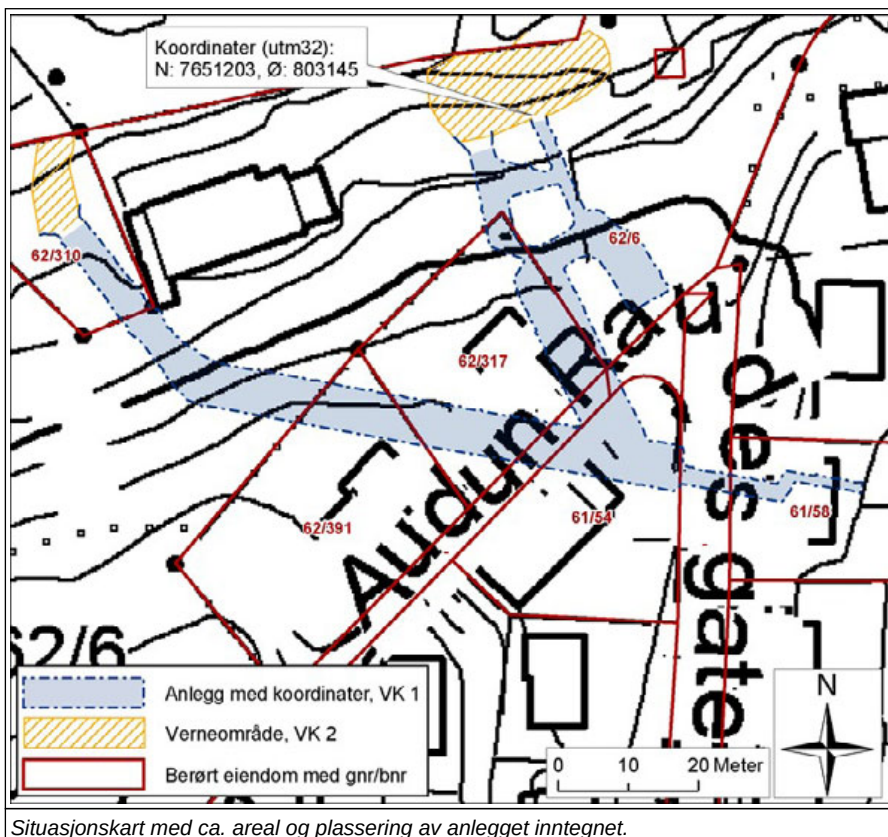

Bygnings- og eiendomsdata

Fylke:	Troms
Kommune:	1901/Harstad
Opprinnelig funksjon:	
Nåværende funksjon:	KO- og alarmplass for Sivilforsvaret.
Foreslått vernekategori:	Verneklasse 1, fredning
Totalt antall bygg:	1

Bygningsoversikt, omfang vern

Byggnr	Byggnavn	Oppført	Verneklasse	Omfang	GAB nr	Gnr/Bnr
9903232	Skogveien 10	1944 - 1973	Verneklasse 1, fredning	Eksteriør/Interiør/Utomhus	Koordinat	138/1127

Vern kompleks

Formål:	Formålet er å bevare Sama kommandoplass som kulturhistorisk viktig eksempel på en mellomstor kommando- og alarmplass for Sivilforsvaret og offentlig bygg for beredskapsformål fra en fase av den kalde krigen hvor beskyttelse mot ABC-våpen var et premiss for utformingen. Vernet skal sikre anleggets arkitektur. Den visuelle og funksjonelle sammenhengen med uteområde skal bevares og forvaltes som helhet.
Begrunnelse:	Sama kommandoplass er et svært godt bevart eksempel på en type beskyttelsesanlegg som var et typisk og viktig anlegg i Sivilforsvarets beredskapsplanlegging. Anlegget ble etablert som en utvidelse av et ekstysk fjellanlegg som kombinert kommandoplass og alarmplass for sivilforsvarsformål etter sentralt godkjente tegninger. Kombinasjonen med kommandoplass og alarmplass utgjør et sentralt element i anleggets utforming både funksjonelt og arkitektonisk. Anlegget har eksteriør og interiør med høy grad av opprinnelighet i helhet og detaljer fra siste byggefase (1973).
Omfang:	Vernet omfatter Sama kommandoplass med eksteriør med kjøreport og inngangsdør, forstøtningsmur og fasadepartier samt interiøret i sin helhet. Adkomst og biloppstillingsplass knyttet til anlegget inngår i vernet.

Beskrivelse kulturmiljø

Kommando- og alarmplass for Sivilforsvaret i fjell, beliggende i gamle Trondenes herred nordvest i nåv. Harstad by, nordvendt i et område bestående av boliger og industri/næring. Anlegget har støpt inngangsparti med panelt gavloppbygg i skrånende terreng, lettmetall inngangsdør foran trykkluse. Støpt åpning og luftinntak til steinfilter/ventilasjonsanlegg. Kjøreport med egen adkomst ca. 60 m mot sørvest, der inngangspartiet er av upusset betong. Overdekning med stående støpte profiler, tørrmurforstøtning mot bakenforliggende terreng. Asfaltert adkomst og biloppstillingsplass ved begge innganger. Selve fjellanlegget har regelmessig grunnplan med tre parallelle stoller med garasje i midtstollen, oppholdsrom med stålport i de to øvrige. Råsprengt fjell med delvis støpte hvelv (inngangsparti), støpte støttebuer og pilarer. Staten ved DSB eier anlegget, men tomten er opplyst å være i privat eie (flere eiere).

Eiendomshistorikk

Sivilforsvarsanlegget ble etablert i et ekstysk tunnelanlegg fra okkupasjonsårene, og Sivilforsvaret ervervet stedsvarig bruksrett fra tre grunneiere i årene 1949-54. I 1954 forelå det planer om tilfluktsrom i et tverrslag mot sør i det eldste tunnelanlegget. Planene ble iverksatt utover 1960-tallet. En videre utvidelse av kommando- og alarmplassen sto ferdig i 1973 med ny garasjeport ca. 50 m vest for den opprinnelige, som ble støpt igjen.

Fra KO-rommet. Foto: leif Anker.

Inngangen (t.v.) og deler av ventilasjonsanlegget sett mot SV. Foto: Leif Anker, Forsvarsbygg

Portene til anlegget sett mot S fra lufta. Opphavsrett: Hentet fra www.gulesider.no og endret.

Adkomstvei garasje. Foto: Leif Anker, Forsvarsbygg

Port til garasje. Foto: Leif Anker, Forsvarsbygg

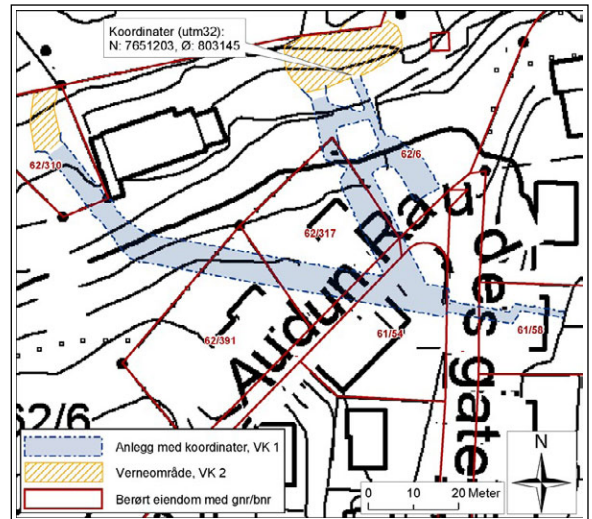

Hovedinngang og gjenmurt garasje. Foto: Leif Anker, Forsvarsbygg

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	Midtre -Hålogaland SFD
GAB nr:	Koordinat
Gnr/bnr:	138/1127
Oppført:	1944 - 1973
Byggherre:	Tyske okkupasjonsmyndigheter, Siviltforsvaret
Arkitekt:	Bl.a. byingeniøren i Harstad, Siviltforsvaret
Opprinnelig funksjon:	Forsvar
Nåværende funksjon:	Forsvar
Bygningsart:	Ymse
Regulering:	Regulert: Eiendom 62/310 ligger delvis innenfor reguleringsplan for Tine Meieri vedtatt 23.08.07. Arealet innenfor reguleringsplanen er avsatt som område for industri og område for privat vei. Den delen som ligger utenfor planen er uregulert. Eiendom 62/6 er i sin helhet uregulert.

Vernestatus:

Situasjonskart med ca. areal og plassering av anlegget inntegnet.

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Fjellanlegg med støpte forstøtningsmurer i inngangsparti, luftinntak og ved kjøreport. Kombinert KO-plass og alarmplass med en viss garasjekapasitet. Støpt upusset trykkluse hovedinngang, utstøpt garasjestoll, liggende forskalingsbord. Uregelmessig grunnplan med parallelle stoller med adskilte kvinne- og mannsforlegninger, og KO-funksjoner, tverrslag med felles oppholdsrom og tekniske rom. Diagonalt plassert alarmplass/garasje har støpte gulvdekker, i hovedsak støpte vegger dels plankeforsalet, dels systemforsalet. Sprøytebetong i oppholdsrom og nødutgang, profilerte elokserte plater i korridor hovedinngang. Himlinger med profilerte elokserte plater, systemhimling i KO. Innvendige delevegger for en del antatt plater på bindingsverk.

Sammendrag bygningshistorie

Fjellanlegget ble påbegynt av den tyske okkupasjonsmakten, utstrekning på arbeidene og nærmere tidspunkt er ikke klarlagt. Overtakelse og grunnnerv for Siviltforsvaret pågikk i flere omganger. Anlegget ser ut til å ha vært ferdigstilt i 1953 og ble utbedret og forsterket i årene etter. I tilknytning til ekstysk tunnel i tverrslag mot sør ble det iverksatt planer for tilfluktsrom i 1963. Et sterkt utvidet og oppgradert anlegg ble fullført i 1973. I opprinnelig garasjestoll ble kjøreporten gjenstøpt med filteranlegg for ventilasjon og anleggelse av kvinneforlegning. Tidligere KO-stabsrom ble bygget om til mannsforlegning, mens alarmplassstollen ble utvidet og bygget om til KO- og stabsfunksjoner. Ny alarmplass og garasje ble etablert i et utvidet tverrslag mot Øvre Sama. Det ble etablert nye gass- og trykkluser, rensestasjoner og ventilasjonsanlegg mv. Det er lite spor av den opprinnelige og tidligere situasjonen i dagens anlegg.

Bygningshistorikk

1940	1945	Tunneler utsprengt av den tyske okkupasjonsmakten.
1949	1954	Fjellanlegg overtatt av Siviltforsvaret, grunnnerv i flere omganger
1953		Anlegget besiktiget og tatt i bruk av Siviltforsvaret.
1973		Anlegget utvidet og ombygget.

Vern

Formål:	Formålet er å bevare Sama kommandoplass som kulturhistorisk viktig eksempel på en mellomstor alarmplass/ KO-plass for Siviltforsvaret og som offentlig bygg for beredskapsformål fra en fase av den kalde krigen hvor beskyttelse mot ABC-våpen var premiss for utformingen. Vernet skal sikre anleggets opprinnelige arkitektur. Hovedstruktur i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, vinduer, dører, materialbruk og overflater skal opprettholdes.
Begrunnelse:	Sama er et representativt og svært godt bevart eksempel på en stor alarm- og KO-plass med beskyttelse mot ABC-våpen fra tiden omkring 1970. Denne typen fjellanlegg var et typisk og viktig anlegg for Siviltforsvaret og den sivile beredskapen i perioden. Anleggets størrelse og oppgave må ses i sammenheng med Harstads rolle i det militære forsvaret av Nord-Norge. Sama KO-plass er slik et svært godt og representativt eksempel på sammenhengen mellom sivil og militær beredskapsplanlegging og Siviltforsvarets rolle i totalforsvaret. Anlegget er bygget som KO-plass for sivilforsvarsformål med utgangspunkt i et ekstysk fjellanelegg etter sentralt godkjente tegninger. Sama er et av de større fjellanleggene fra perioden med en svært differensiert romplan med spesialiserte funksjoner for å ivareta regionale oppgaver for Siviltforsvaret under krigstilstand. Kommandoplassens utforming, rominndeling og inventar har høy grad av opprinnelighet i helhet og detaljer fra den siste byggeperioden omkring 1970.
Omfang:	Vernet omfatter Sama kommandoplass med eksteriør og interiør med elementer som materialbruk, overflatebehandling og detaljer som vinduer, listverk, fasadeelementer, dører, gerikter, overflater og fast inventar.
Vernekategori:	Verneklasse 1, fredning

Interiør

Interiørnr:

Interiørnavn: Trykk- og

gassluser, hovedinngang

Beskrivelse: Trykksluse:

Vegg mot utgang og mot

gassluse i støpt armert

betong, malt pusset

betongdekke, vegger og

himling kledd med

elokserte metallplater,

liggende ribbeprofil. Antatt

sprøytebetong på fjell.

Trykkdører i stål, div.

varslingsarmaturer og

koblingsbokser,

alarmklokke. Rund lukket

lysarmatur i himling.

Gassluse: Vegg mot

trykksluse og mot korridor i

støpt armert betong, malt

pusset betongdekke,

vegger og himling kledd

med elokserte metallplater,

liggende ribbeprofil. Antatt

sprøytebetong på fjell.

Trykkdører i stål, div.

varslingsarmaturer og

koblingsbokser. Rund

lukket lysarmatur i himling.

Dusjarmatur på

utgangsvegg.

Interiørnr:

Interiørnavn: Toalett

kvinner

Beskrivelse: Vegg i

upusset malt betong, støpt

gulv med korkmønsteret

belegg, malt flat

platehimling, lysarmatur

med doble lysrør

(opprinnelig?). Porselen

håndvask og klosett.

Interiørnr:

Interiørnavn: Rensestasjon

alp.

Beskrivelse:

Interiørnr:

Interiørnavn: Korridor KO

/stab

Beskrivelse: Vegger i støpt

upusset malt betong, gulv

med støpt pusset betong,

korkmønsteret gulvbelegg,

flatbuet himling i

bølgeplast.

Interiørnr:

Interiørnavn: Nødutgang

Beskrivelse: Vegger og

himling i umalt

sprøytebetong, støpt

dekke, lysarmaturer med

doble lysrør og sylindriske

lysarmaturer, takhengte

rørføringer. Ståldører.

Interiørnr:

Interiørnavn:

Tunnelinngang garasje

Beskrivelse: Fullt utstøpt

tunnel med vannrett

overdekning. Trykkdør i

stål mot garasje, ordinær

heveport av nyere fabrikat

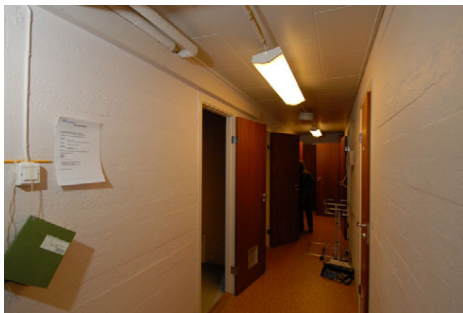
ved utgang. Lysarmaturer

med doble lysrør i himling.

Interiørnr:
Interiørnavn: Toalett
kvinner
Beskrivelse:

Interiørnr:
Interiørnavn: Korridor
forlegning menn
Beskrivelse: Vegger i
upusset malt betong. Malte
himlingsplater
lysarmaturer med doble
lysrør. Dører i lakkert/oljet
finér, gulv i støpt betong
med korkimitert belegg.

Interiørnr:
Interiørnavn: Aggregatrom
Beskrivelse: Vegger i
upusset malt betong. Skrå
himling i bølgeplast,
lysarmaturer med doble
lysrør, kabelbroer og
ventilasjonsrør under
himling. Ståldører, pusset,
malt betonggulv. Div.
koblingsskap, rørføringer
m.v.

Interiørnr:
Interiørnavn: Oppholdsrom
Beskrivelse: Vegger,
hovedsakelig malt
sprøytet betong på fjell,
mindre partier støpt. Støpt
betongdekke med
korkmønstert vinyl,
brystningsbed murt av
klinkerstein, plastblomster i
leca-kuler. Himling i
takhengt grå bølgeplast
kantet med takrenner,
rektangulære
lysrørsarmaturer (1973?).
Finérdører mot forlegninger
og korridor til KO,
metallkledd (antimagnetisk)
dør mot tidl. telexrom.

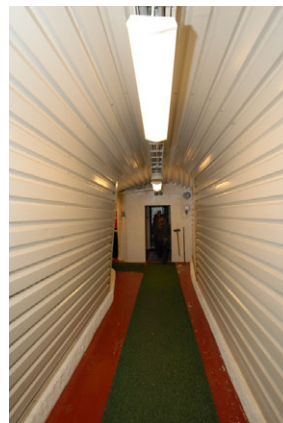

Interiørnr:
Interiørnavn:
Forlegningsrom menn 6
stk.
Beskrivelse: Vegger i
upusset malt betong.
Flatbuet himling i
bølgeplast, ventilasjonsrør
under himling, lysarmaturer
med doble lysrør, runde
armaturer for nøddlys. Dører
i lakkert/oljet finér, gulv i
støpt betong med lys grått
belegg. Køyesenger i
ubehandlet furu.

Interiørnr:
Interiørnavn: Rom
kjøleaggregat
Beskrivelse:

Interiørnr:
Interiørnavn: Korridor
Beskrivelse: Vegger mot
gassluse i støpt armert
betong med trykkdør i stål.
Trykkmåler på vegg,
sjokkventiler. Malt pusset
betongdekke, vegger og
himling kledd med
elokserte metallplater,
liggende ribbprofil.
Kabelføringer på takskinne,
rektangulære lysarmaturer
doble lysrør, ant. 1973.
Ant. sprøytebetong på fjell.

Interiørnr:
Interiørnavn:
Sambandsrom
Beskrivelse: Malt
systemhimling og vegger,
plater skrudd i flate
jernprofiler. Støpt
betonggulv med sandfarget
meleret gulvbelegg.
Inngangsdør med
antimagnetisk beskyttelse,
telefonbord med
skillevegger i plexiglass.
Div. hyller, reoler og skap.
Skrivebord fra omkring
1970 med eldre tlf.apparat.

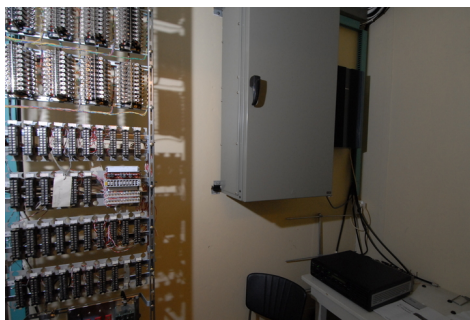

Interiørnr:

Interiørnavn: Tidl.

fjernskriverrom

Beskrivelse: Malte systemplater skrudd i jernprofiler i himling og vegg. Vegg mot fjell i støpt malt upusset betong. Støpt dekke. Innredning div. koblingskap, aut. telesentral.

Interiørnr:

Interiørnavn:

Forlegningsrom/kontor
Sivilforsvarssjef

Beskrivelse: Vegger og gulv i støpt upusset, malt betong, flatbuert himling i bølgeplast. Rørføringer for ventilasjon. Enkel innredning/møblering, nyere sovesofa og bord, antatt opprinnelig skrivebord og hyller.

Interiørnr:

Interiørnavn: KO-rom

Beskrivelse: Vegger i støpt upusset malt betong, systemforskaling mot fjell, liggende plankforskaling mot korridor. Støpt gulv med lys grått belegg, hvitmalte himlingsplater, lysarmaturer med doble lysrør (opprinnelige?) ventilasjonsrør i himling. Div. fastmonterte tavler for varslingsystemer, div. kart, og koblingsbokser. Antimagnetisk dørkledning til sambandsrom, finert dør til korridor. Div møbler, møtebord mv.

Interiørnr:

Interiørnavn: Toalett menn

Beskrivelse: Vegger i upusset malt betong, klinkerflis på gulv, flatbuert himling i bølgeplast, lysarmaturer med doble lysrør (opprinnelige?) montert på wire, eksponerte ventilasjonsrør. Innredning/båser av MDF-plater med finérkanter, klosetter og pissoirer i porselen.

Interiørnr:

Interiørnavn: Dusj menn

Beskrivelse: Vegger i malt upusset betong, gulv med klinkerfliser, flatbuert himling med bølgeplast, lysarmaturer med doble lysrør (opprinnelige?) montert på wire. Dusjvegger MDF-plater med finérkanter, plastgardiner. Dobbel vaskerenne på rørramme midt på gulv, lakkerte furubenker langs vegger.

Interiørnr:

Interiørnavn: Proviantrum

Beskrivelse: Vegger i upusset malt betong, flat himling med bølgeplast, lysarmatur med doble lysrør (opprinnelige?) på wiretrekk, lagringshyller i ubehandlet furu på endevegg. Frittstående kjølemodul.

Interiørnr:

Interiørnavn: Korridor
tverrslag

Beskrivelse: Vegger i upusset malt betong, flatbuert himling i bølgeplast, lysarmaturer med doble lysrør, og enkle sylindriske lysarmaturer (nødlys - opprinnelige?), skinner for kabelføringer, flate ventilasjonsrør under himlingsplater. Dører i lakkert/oljet finér, støpt gulv med korkmønstrer belegg.

Interiørnr:

Interiørnavn: Kjøkken

Beskrivelse: Vegger i upusset malt betong, flatbuert himling i bølgeplast, lysarmaturer med doble lysrør, ventilasjonsrør under himlingsplater. Dør i lakkert/oljet finér, støpt gulv med korkmønstrer belegg. Eldre kjøkkeninnredning (antatt opprinnelig) på langvegg og under serveringsluke, nyere innredning kortvegg, ventilasjonshette i rustfritt stål, nyere hvitevarer.

Interiørnr:

Interiørnavn:

Ventilasjonsrom

Beskrivelse: Vegger i upusset malt betong, flatbuert himling i bølgeplast, lysarmaturer med doble lysrør på wire, gulv i pusset malt betong, ståldører. Innredning: Vifteaggregater, ABC-filtre, rørføringer, koblingsskap mv.

Interiørnr:

Interiørnavn:

Lager

Beskrivelse: Vegger i upusset malt betong, flatbuert himling i bølgeplast, lysarmaturer med doble lysrør, flate ventilasjonsrør under himling. Dør i lakkert/oljet finér, støpt gulv med lys grått belegg. Reol i ubehandlet furu.

Interiørnr:

Interiørnavn:

Alarmplass - fellesrom

Beskrivelse: Vegger i upusset malt betong, flatbuert himling i bølgeplast, lysarmaturer med doble lysrør dels på skinne med kabelføringer, dels på wiretrekk, ventilasjonsrør under himling. Inndelt med mobile lettvegger. Del av rommet gjerdet inn med netting for lagerbruk. Dør mot korridor til stabsrom i lakkert/oljet finér, trykkdør i stål mot gassluse og rensestasjon, malt pusset betonggulv.

Interiørnr:

Interiørnavn:

Garasje

Beskrivelse: Vegg mot gassluse og utgangsparti mot trykkdør i støpt armert betong, pusset umalt betongdekke, vegger og himling kledd med elokserte metallplater, liggende ribbeprofil. Antatt sprøytebetong på fjell. Lysarmaturer med doble lysrør, og enkle sylindriske lysarmaturer (nøddlys - opprinnelige?). Trykkdører i stål.

Interiørnr:

Interiørnavn:

Legekontor

Beskrivelse: Vegger i upusset malt betong, flatbuert himling i bølgeplast, lysarmaturer med doble lysrør, ventilasjonsrør under himling. Dør i lakkert/oljet finér, støpt gulv med korkmønstret belegg. Håndvask i porselen, skrivebord (opprinnelig) og hvitmalt legeskap.

Interiørnr:

Interiørnavn:

Møterom

Beskrivelse: Endevegg i upusset malt betong, eikeimiterte panelplater på øvrige, lettvegg mot lagerrom, flatbuert himling i bølgeplast, lysarmaturer med doble lysrør, ventilasjonsrør under himling. Dør i lakkert/oljet finér, støpt gulv med korkmønstret belegg. To skrivebord, ett lite i teak og ett stort i eik, brunbeisete møtebord, plaststoler.

Interiørnr:

Interiørnavn:

Beskrivelse: Vegger i malt, upusset betong, buert himling i malt upusset betong, pusset malt betonggulv med metallrister. Trykkdører i stål.

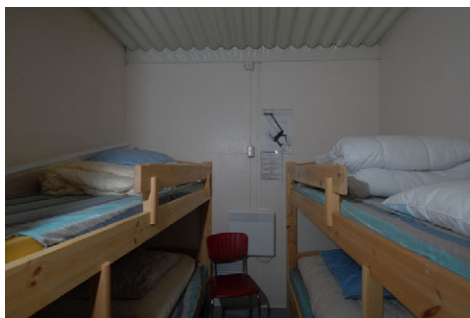
Interiørnr:

Interiørnavn:

Forgang

Beskrivelse: Vegger i upusset malt betong, malt sprøytebetong samt plateslått delevegg i bindingsverk, ventilasjonsrør i tak. Dører i lakkert/oljet finér, gulv i støpt betong med lys grått belegg.

Interiørnr:
Interiørnavn:
Forlegningsrom kvinner 3 stk.
Beskrivelse: Vegger i upusset malt betong. Flatbuert himling i bølgeplast, ventilasjonsrør under himling, lysarmaturer med doble lysrør, runde armaturer for nøddlys. Dører i lakkert/oljet finér, gulv i støpt betong med lys grått beleg. Køyesenger i ubehandlet furu.

Interiørnr:
Interiørnavn: Toalett forlegning menn
Beskrivelse: Vegger i malt upusset betong, gulv med klinkerfliser, flatbuert himling med bølgeplast, enkelt lysarmatur på vegg med doble lysrør (opprinnelige?). Bås av MDF-plater med finérkanter. To håndvasker, klosett og pissoir i porselen.

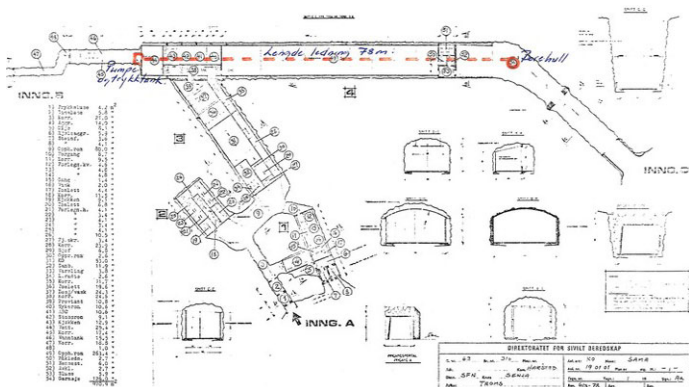
Interiørnr:
Interiørnavn: Kjøkken - oppholdsrom
Beskrivelse: Vegger i upusset malt betong. Himling i bølgeplast, lysarmaturer med doble lysrør, ventilasjonsrør under himling. Dør i lakkert/oljet finér, gulv i støpt betong med lys grått beleg. Eldre kjøkkeninnredning og møbler, nye hvitevarer.

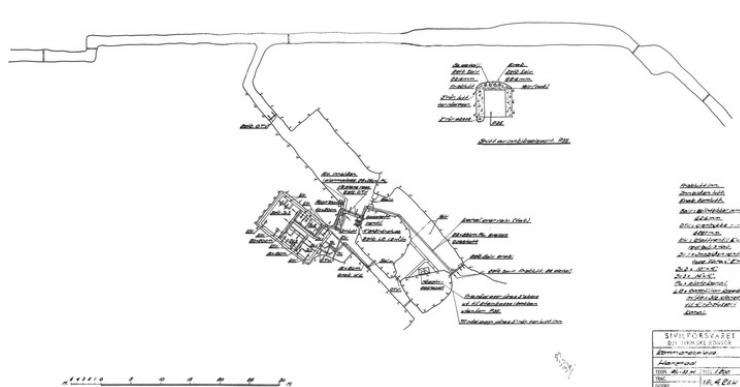
Interiørnr:
Interiørnavn: Dusj forlegning kvinner
Beskrivelse: Vegger i malt upusset betong, gulv med klinkerfliser, flatbuert himling med bølgeplast, enkelt lysrørsarmatur på vegg. Ett dusjarmatur, lakkert furubenk langs vegg.

Interiørnr:
Interiørnavn: Korridor kvinneforlegning
Beskrivelse: Vegger i upusset malt betong. Himling i bølgeplast, lysarmaturer med doble lysrør, ventilasjonsrør under himling, lysarmaturer med doble lysrør. Dører i lakkert/oljet finér, gulv i støpt betong med beleg.

Plantegning, dagens situasjon.

Plantegning av anlegget anno 1953.

Toalettet sett fra inngang/korridor. Foto: Leif Anker, Forsvarsbygg.

Kjøkken med innredning fra 1973. Foto: Leif Anker, Forsvarsbygg.

Dusjrom menn sett fra inngang/korridor. Foto: Leif Anker, Forsvarsbygg.

KO-rommet. Foto: Leif Anker, Forsvarsbygg.

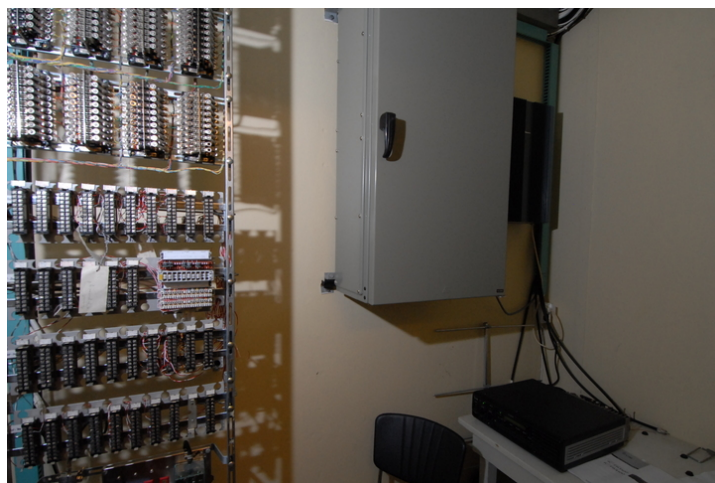
Proviantrom sett fra inngang/korridor. Foto: Leif Anker, Forsvarsbygg.

Forlegning/kontor for SF-sjef sett fra døra. Foto: Leif Anker, Forsvarsbygg.

Korridor sett vestover fra kjøkkenet. Foto: Leif Anker, Forsvarsbygg.

Tidl. fjernskriverrom sett fra korridor. Foto: Leif Anker, Forsvarsbygg.

Sambandsrom mot KO. Foto: Leif Anker, Forsvarsbygg.

Ventilasjonsanlegg med filtre. Foto: Leif Anker, Forsvarsbygg.